

O'QITUVCHI IJODKORLIGINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK ASOSI

Jumayev Umidjon To'raqulovich

BuxDU Maktabgacha ta'lim kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: *Maqolada pedagoglarni ijodkorlik qobiliyatini, muammolarni ijobiy hal qiluvchi, tavsiflovchi qobiliyatlari, pedagogik jarayonini samaradorligini ta'minlashga xizmat qiluvchi yangi g'oyalarni yaratish, shuningdek, mavjud pedagogik muammolarni ijobiy hal qilish, o'qituvchilarni ijodkorligini shakllantirishning pedagogik asoslari tavsiflab berilgan.*

Kalit so'zlar: *Kreativlik, pedagogik kreativlik, kasbiy faoliyat, kreativ shaxs, ijod, kreativligini ifodalovchi belgilar, shaxs, rivojlantirish*

Аннотация: *В статье описаны педагогические основы творческой способности педагогов, положительные проблемные способности, создание новых идей, служащих обеспечению эффективности педагогического процесса, а также положительное решение существующих педагогических проблем, формирование креативности педагогов.*

Ключевые слова: *творчество, педагогическое творчество, профессиональная деятельность, творческая личность, креативность, творческие образы, личность, развитие.*

Annotation: *The article describes the pedagogical foundations of teachers' creativity, positive problematic abilities, the creation of new ideas that serve to ensure the effectiveness of the pedagogical process, as well as a positive solution to existing pedagogical problems, the formation of teachers' creativity.*

Key words: *creativity, pedagogical creativity, professional activity, creative personality, creativity, creative images, personality, development.*

Pedagogik kreativlik (ijodkorlik) - pedagogning an'anaviy pedagogik fikrlashdan farqli ravishda ta'lim va tarbiya jarayonini samaradorligi ta'minlashga xizmat qiluvchi yangi g'oyalarni yaratish, shuningdek, mavjud pedagogik muammolarni ijobiy hal qilishga bo'lgan tayyorgarligini tavsiflovchi qobiliyati hisoblanadi.

"Pedagogik ijodkorlik" quyidagi ikki holatni kafolatlay olishi zarur:

1) pedagoglar tomonidan o'quv fanlarini past o'zlashtirayotgan va ularni o'rganishni zerikarli deb hisoblayotgan o'quvchilar e'tiborlarini fan asoslarini o'zlashtirishga jalb etish;

2) pedagoglarga o'quvchilarda kreativ fikrlash va ijodiy faoliyat natijalarini rag'batlantirishga xizmat qiladigan strategiya va vositalarni tavsiya etish qilish orqali auditoriyada ulardan samarali foydalanishlari uchun imkoniyat yaratish.

Kasbiy faoliyatda pedagogning kreativligi turli shakllarda namoyon bo'ladi.

-ijodkorlik - muayyan yangilikning ahamiyati va foydali ekanligini belgilovchi shaxs faoliyati va uning natijasi;

-ijodkorlik – muayyan yangilikning ahamiyati va foydali ekanligini belgilovchi shaxs faoliyati va uning natijasi;

-ijodkor shaxs – ijodiy jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshira oladigan hamda aniq -ijodiy natija (mahsulot)larga ega shaxs ;

Kreativ shaxs – jarayon yoki natija sifatida ijodkorlikni namoyon etuvchi, masalalarni yechishga nostandart usullar bilan yondasha olishga moyil, o'ziga xos harakatlarni tashkil etish, yangiliklarni ilgari surishga, ijodiy mahsulotlarni yaratishga layoqatli va tayyor shaxs;

Bunyodkor shaxs – ham jarayon, ham natija sifatida ob'ektiv ijodkorlikni amalga oshiradigan va talablar darajasida ijodiy mahsulotlarini yarata oladigan shaxs;

Kreativ shaxsni tayyorlash – ijodkorlikka o'rgatish va o'zini o'zi ijodiy namoyon etish jarayonida shaxsda barqaror kreativ sifatlarni shakllantirish va rivojlantirish mazmuni;

Ijod – ijtimoiy sub'ektning yangiligi, ahamiyati va foydaliligi jamiyat yoki muayyan guruh tomonidan tan olingan faoliyati yoki faoliyati natijasi.

O'quvchilar o'zlarining kreativ fikrlash qobiliyatlarini qulay muhitda to'la namoyon qilishlari mumkin. Agar o'quvchilarda muvaffaqiyatsizlikka uchrash qo'rquv hissi mavjud bo'lsa, fikrni noto'g'ri ifodalashdan hadiksirasalar, tanqidga uchrasalar bunday vaziyatda ularda kreativ fikrlash ko'nikmalarini samarali shakllantirish èki rivojlantirish mumkin bo'lmaydi. o'quvchilarda kreativlikni odatga aylantirish orqaligina kreativ fikrlash ko'nikmasini muvaffaqiyatli shakllantirish mumkin. Bu jarayonda ular tomonidan mavzu mazmunining puxta anglanishi va kreativ fikrlash ko'nikmalarini baholashda qo'llaniladigan metod va vositalar muhim ahamiyat kasb etadi. Muayyan omillar pedagoglarda kreativlik sifatlari, malakalarini rivojlantirishga to'sqinlik qiladi. Shu sababli pedagogik jarayonda o'qituvchilar ushbu omillarni barataf etishga e'tibor qaratishlari lozim. O'quvchilarni kreativ fikrlashga o'rgatish, ularda kreativ tafakkurni shakllantira olish uchun avvalo o'qituvchining o'zi kreativ, ijodkor shaxs bo'lishi zarur. Bordi-yu, uning o'zi kreativlik sifatlariga ega bo'lmasa, u holda qanday qilib, o'quvchilarni kreativ fikrlashga rag'batlantira oladi.

Chiqariladigan yagona xulosa quyidagicha: o'qituvchining o'zi kreativ, ijodkor bo'lsagina, o'quvchilar ham shunday bo'la oladi. O'quvchilarni kreativ fikrlashga o'rgatish, ularda kreativ tafakkurni shakllantira olish uchun avvalo o'qituvchining o'zi kreativ, ijodkor shaxs bo'lishi zarur. Bordi-yu, uning o'zi kreativlik sifatlariga ega bo'lmasa, u holda qanday qilib, o'quvchilarni kreativ fikrlashga rag'batlantira oladi. Chiqariladigan yagona xulosa quyidagicha: o'qituvchining o'zi kreativ, ijodkor bo'lsagina, o'quvchilar ham shunday bo'la oladi. O'qituvchining ijodkor va kreativ bo'lishi yoki bo'lmasligi emas, balki darslarni ijodkorlik, kreativlik ruhida tashkil etishi, yangi g'oyalarni ta'lim jarayonida sinab ko'rishga intilishi zarur. Mashg'ulotlarda o'qituvchi "kreativlik yo'l xaritasi"ga ko'ra quyidagi to'rtta yo'nalish bo'yicha harakatlanadi va ulardagi harakatlar pedagoglarning kreativligini ifodalovchi belgilar sanaladi: Mashg'ulotlarda o'qituvchi "kreativlik yo'l xaritasi"ga ko'ra quyidagi

to'rtta yo'nalish bo'yicha harakatlanadi va ulardagi harakatlar pedagoglarning kreativligini ifodalovchi belgilar sanaladi:

- 1) ijodiy fikrlash ko'nikmalarini namoyon etish;
- 2) o'quvchilarni o'quv fanlarini qiziqish bilan o'zlashtirishga rag'batlantiruvchis strategiya (metod va vositalar)dan foydalana olish;
- 3) innovatsion yondashuv va pedagogik masala (muammo)larning yechimini topishga kreativ yondashish;
- 4) kutiladigan natijasi.

Odatda pedagoglarning kreativlik qobiliyatiga ega bo'lishlari pedagogik muammolarni hal qilishga intilish, ilmiy-tadqiqot ishlari yoki ilmiy loyihalarni amalga oshirish va o'zaro ijodiy hamkorlikka erishishlari orqali ta'minlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Нигматова М. М., Мирзаева Д. Ш. Коррекционная педагогическая деятельность-процесс, направленный на воспитание и развитие полноценной личности //Academy. – 2019. – №. 11 (50). – С. 29-31.

2.Нигматова М. М. Художественное и эстетическое воспитание детей дошкольного возраста //Вестник магистратуры. – 2019. – №. 10-5 (97). – С. 44-45.

3.Нигматова М. М. Художественное и эстетическое воспитание детей дошкольного возраста //Вестник магистратуры. – 2019. – №. 10-5 (97). – С. 44-45.

4.Кулдашев, Р. А. "ЧАПАҚАЙ ЎҚУВЧИЛАРДА ЁЗУВ ҚУРОЛЛАРИ БИЛАН ИШЛАШ КЎНИКМАЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ: РА Қўлдошев, Бухоро давлат университети Бошланғич таълим методикаси кафедраси ўқитувчиси." Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал 3 (2021): 198-217

5. Кулдашев Р. А. ЧАПАҚАЙ ЎҚУВЧИЛАРДА ЁЗУВ ҚУРОЛЛАРИ БИЛАН ИШЛАШ КЎНИКМАЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ: РА Қўлдошев, Бухоро давлат университети Бошланғич таълим методикаси кафедраси ўқитувчиси //Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал. – 2021. – №. 3. – С. 198-217.

6. Tilavova M. TA'LIM JARAYONIDA GENDER TENGLIK VA FARQLARNI HISOBGA OLISHNING PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK IMKONIYATLARI //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz). – 2022. – Т. 18. – №. 18.

7. Тилавова М. М. ПРОЕКТИРОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ УРОКОВ ТРУДА В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ //INTERNATIONAL SCIENTIFIC REVIEW OF THE PROBLEMS OF PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY. – 2018. – С. 76-77.

8. Тилавова, Матлаб Мухамедовна. "ПРОЕКТИРОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ УРОКОВ ТРУДА В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ." INTERNATIONAL SCIENTIFIC REVIEW OF THE PROBLEMS OF PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY. 2018.

9. Умуров З. Л., Хасанова Г. К. ВЕСТНИК НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ // ВЕСТНИК НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ Учредители: Олимп. – С. 43-45.

10. Хасанова Г. К. ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ДОУ: МЕТОДОЛОГИЧЕСКАЯ ОСНОВА И СУЩНОСТЬ // BOSHQARUV VA ETIKA QOIDALARI ONLAYN ILMIY JURNALI. – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 173-181.

11. Нигматова М. М., Мирзаева Д. Ш. АРТ-ТЕРАПИЯ, КАК СРЕДСТВО АДАПТАЦИИ ДЕТЕЙ РАННЕГО ВОЗРАСТА К ДОО // Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2022. – Т. 2. – №. 1. – С. 1209-1215.

12. Mahmudovna N. M. et al. FUNDAMENTALS OF USING STEAM TECHNOLOGY IN PRESCHOOL EDUCATION SYSTEM OF UZBEKISTAN // International Journal of Early Childhood. – Т. 14. – №. 03. – С. 2022.

13. To'raqulovich, Jumayev Umedjon, and Hakimova Nargiza Supxonovna. "Ways to shape a healthy lifestyle in the family of preschool children." Middle European Scientific Bulletin 11 (2021).

14. To'raqulovich, J. U., Hikmatovna, A. N., & Muhammadovna, R. S. (2021). Theoretical foundations of cooperation between the family and preschool education in the moral and aesthetic development of preschool children. Middle European Scientific Bulletin, 11.

15. To'raqulovich, Jumayev Umedjon, Azimova Nodira Hikmatovna, and Rahmonova Sojida Muhammadovna. "Theoretical foundations of cooperation between the family and preschool education in the moral and aesthetic development of preschool children." Middle European Scientific Bulletin 11 (2021).

16. To'raqulovich J. U. Innovative Pedagogical Technologies in a Preschool Educational Institution // International Journal of Culture and Modernity. – 2021. – Т. 11. – С. 215-218.

17. To'raqulovich, J. U., & Muxitdinovna, A. Z. Features of Speech Development in Children of Middle Preschool Age.

18. Nizomiddinovna H. N. et al. Tarbiyachi Faoliyatida Nutqiy Etiketning O 'Rni // BOSHQARUV VA ETIKA QOIDALARI ONLAYN ILMIY JURNALI. – 2022. – Т. 2. – №. 3. – С. 5-9.

19. Nizomiddinovna H. N. et al. TARBIYACHI VA UNING JAMIYATDA TUTGAN O'RNI // BOSHQARUV VA ETIKA QOIDALARI ONLAYN ILMIY JURNALI. – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 88-92.

20. Nizomiddinovna H. N. et al. МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ ТАШКИОТЛАРИДА О'ЙИН ОРҚАЛИ ТИЛ ВА НУТҚ ТУШУНЧАЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ // БОШҚАРУВ ВА ЭТИКА ҚОИДАЛАРИ ОНЛАЙН ИЛМИЙ ЖУРНАЛИ. – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 83-87.

21. Nizomiddinovna H. N. et al. МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ ТАШКИОТЛАРИДА БОЛА ТАРБИЯСИНИНГ МАҚСАД ВА ВАЗИФАЛАРИ // БОШҚАРУВ ВА ЭТИКА ҚОИДАЛАРИ ОНЛАЙН ИЛМИЙ ЖУРНАЛИ. – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 32-36.

22. Nizomiddinovna H. N., Olimovna M. M. MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA BOLALARNI RAVON NUTQQA O'RGATISH //BOSHQARUV VA ETIKA QOIDALARI ONLAYN ILMIY JURNALI. – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 93-97.

23. Izzatilloevna K. D., Tolibovna S. Z. Dependent taxis: Semantic features and methods of expression in English //ASIAN JOURNAL OF MULTIDIMENSIONAL RESEARCH. – 2021. – Т. 10. – №. 5. – С. 318-321.

25.KHODJAYEVA D. I., SAIDOVA Z. T. THE ORIGIN AND JUSTIFICATION OF THE TERM TAXIS IN LINGUISTICS //E-Conference Globe. – 2021. – С. 375-379.

26.Izzatilloevna K. D., Tolibovna S. Z. Dependent taxis: Semantic features and methods of expression in English //ASIAN JOURNAL OF MULTIDIMENSIONAL RESEARCH. – 2021. – Т. 10. – №. 5. – С. 318-321.

27.Tolibovna S. Z. TAXIS AND THE GRAMMATICAL CATEGORY OF TEMPORAL REFERENCE //EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION. – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 277-280.

28.Tolibovna S. Z. TAXIS AND THE GRAMMATICAL CATEGORY OF TEMPORAL REFERENCE //EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION. – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 277-280.

29.Izatioevna K. D., Tolibovna S. Z. Taxis Kategoriyasi: Turli Qarashlar Va Yondashuvlar // "ONLINE-CONFERENCES" PLATFORM. – 2021. – С. 234-238.

30.Tolibovna S. Z. TAXIS AS A CONCEPTUAL AND FUNCTIONAL-SEMANTIC CATEGORY //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz). – 2021. – Т. 8. – №. 8.